

Monumentnummer*: 521082

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* **10 mei 2002**
Kadaster deel/nr **82715/2**

Woonplaats* **Tilburg** Gemeente* **Tilburg** Provincie* **Noord-Brabant**

Locatiennaam **Tilburg** Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente* **Tilburg** Sectie* **N** Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
16026

Omschrijving**

Inleiding

Het KLOOSTER uit 1890 in Neo-Gotische stijl naar ontwerp van architect A.G. de Beer is gebouwd voor de clarissen.

Omschrijving

Het tweelaagse deels onderkelderde pand heeft een rechthoekige plattegrond gegroepeerd rondom twee binnenhoven. De zadeldaken zijn gedekt met leien in Maasdekking. De gevels zijn opgetrokken uit machinale baksteen met als decoratie een keperboogfries. De voorgevel omvat van links naar rechts het rectoraat en vervolgens de ramen en ingang van het klooster. De ingang van het rectoraat heeft een vooruitspringend spitsboogportaal met topgevel boven de deur, tracering en een natuurstenen kruis als bekroning. Hiernaast drie venstertraveeën. De smalle spitsboogvensters worden per twee gekoppeld door een hardstenen dorpel en zijn geplaatst in een spitsboognis. De ramen op de verdieping zijn identiek, maar er wijken er vier af. Deze, twee aan twee bijeen geplaatste spitsboogramen, hebben een kleine roedenverdeling in sierpatroon. Hierachter bevonden zich de privévertrekken van de priester. De hoofdingang springt als risaliet iets naar voren en is geplaatst onder een lessenaarsdak. Hierboven een dubbel spitsboograam en een topgevel met kruis, waaronder een spitsboognis met Mariabeeld. De zijgevels en de achtergevel zijn heel sober uitgevoerd, zonder siermetselwerk. Op de begane grond bevinden zich getoogde deuren en twintigruits schuifvensters, op de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

verdieping getoogde vierruits klepramen of gekoppelde spleetvensters.

De vertrekken zijn gegroepeerd rondom de twee binnenhoven. De hof van de buitenzusters is gesitueerd aan de zijde van de Lange Nieuwstraat, met gangen aan de zijde van de buitenmuur. De openbare kloosterkapel vormt de vierde zijde van de hof. De vierkante hof van de slotzusters ligt hierachter, grenst aan de tuin en heeft gangen aan de zijde van de binnenhof.

Het interieur heeft nog vrijwel geheel de oorspronkelijke indeling en herbergt nog vele gave onderdelen van detaillering en meubilair. Deuren en speervormige hoekversterkingen op de hoeken van de wit gepleisterde muren zijn van onbewerkt vurenhout. De deuren en de wanden met kasten zijn uitgevoerd met planken in kraalprofiel. Ook meubilair als een tweetal bedden en het bureau van de moeder-overste zijn van vurenhout. Paneeldeuren, lessenaarskasten van de priester en het houtwerk in de zusterkapel bestaan uit gevernist eikenhout.

Bijzonder is het ingenieuze ambachtelijke houten hang- en sluitwerk, dat overal nog compleet is en functioneert. Er zijn drie kelders. De grootste bevindt zich bij de keuken van de buitenzusters. Deze heeft een bakstenen trap en is voorzien van graatgewelven, rode plavuizen en een grote gemetselde bak met houten deksel.

Binnenkomend via de hoofdingang betreedt men het woongedeelte van de buitenzusters. Een gang leidt rechtuit en één naar links. Naar links gaand komt men langs een aantal vertrekken waaronder de keuken van de buitenzusters. Via een deur wordt het portaal bereikt van waaruit de rector toegang had tot de kapel en zijn trapopgang naar privévertrekken.

De gang rechtdoor geeft toegang tot bordestrappen en een grote kamer. Deze was oorspronkelijk in tweeën gedeeld door een zwaar ijzeren hek, waarachter de slotzusters bezoek te woord konden staan. Een smalle en lage gang leidt vanaf deze kamer, aan de binnenzijde van de hof, naar een portaal. De binnenhof heeft een gevelsteen: "Prim. lap. pos. A.P. Eras rector 12-4-1890". Diverse getoogde ramen en deuren hebben uitzicht op de binnenhof. In het genoemde portaal bevindt zich een tourniquet, een cilindrische houten draaikast onder de trap. Deze kast diende voor het overbrengen van het voedsel naar de slotzusters en het laten zegenen van baby's door de laatsten. In de ruimte hiernaast bevindt zich een waskeuken met oude gootsteen, pomp, koperen kraan en een gemetselde tobbe voor het koken van de was. In het gedeelte van de slotzusters bevinden zich onder meer de volgende monumentale elementen bij de rechterbuitenmuur. De vroegere kamer van de moeder-overste heeft behalve het genoemde bureau en een kastenwand een brandkast van tafelmanier van de N.V. van Blerk uit Tilburg. Achter een getoogde ijzeren deur bevindt zich een ruimte die als brandvrije kolenopslag in gebruik was. Het plafond bestaat uit troggewelfjes op stalen profielbalkjes. Hierbij een bijkeuken met hardstenen goot en koperen kraan met pompzwengel.

Grenzend aan de tuinzijde is er een grote keuken met daarnaast de refter, beide voorzien van kastenwanden. Wanneer de refter verlaten wordt, komt men langs een in de binnengang uitgespaarde rechthoekige nis waarin een Mariabeeld staat. Op de verdieping had de rector grenzend aan de kapel een kamer-en-suite met eigen toilet. Deze ruimte, wit betegeld en met ronde hoekwastafel, heeft een witte closetpot merk "Rotterdam" en houten w.c. bril. Op de etage zijn de gangen in het midden geplaatst, met aan weerskanten vele cellen van de kloosterzusters, met vurenhouten deuren en zesruits vuren bovenlicht. In een enkele kamer staat nog een oorspronkelijk vurenhouten bed met een nachtkastje.

De zolder heeft een hechte grenenhouten kapconstructie. Grenzend aan de kapel, aan de straatzijde, bevindt zich een ruimte waar de zieken lagen, en door een raam de mis bij konden wonen. De gevelwand is aan de zijde van de Lange Nieuwstraat afgeschermd door een hoge bakstenen muur onder ezelsrug met van hardstenen driehoeksbekroningen voorziene steunberen. Waar de muur schuin de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

hoek omgaat rechts een nisje met Mariabeeldje.

Waardering

Het voormalige klooster is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorisch belang als voorbeeld van een geestelijke ontwikkeling, namelijk de stichting van nieuwe vestigingen van oude orden in stedelijke kernen; het is tevens van belang als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van het klooster in de late negentiende eeuw. Het pand is van architectuurhistorisch belang vanwege de uiterst sobere stijl en detaillering, karakteristiek voor de clarissen en tevens vanwege de plaats in het oeuvre van de architect. Het gebouw is waardevol vanwege de samenhang tussen exterieur en interieur. Het pand heeft bijzondere betekenis vanwege de situering, verbonden met de ontwikkeling van de stad. Het gebouw is waardevol vanwege de uitzonderlijke gaafheid van in- en exterieur.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Klooster, kloosteronderdl

Functie

Klooster